

koop recepten zijn in iedere lijst van een afzonderlijk kenmerk voorzien. Het boekje lijkt zeer handig voor de praktijk.

PINKHOF.

Aertzliche Beratung zur Ergänzung der Sprechstunde.
N°. 1 Chronischer Darmkatarrh, Darmschmarotzer. N°. 2 Chronische Stuhlverstopfung, Hämorrhoiden. Gemein verständlich dargestellt von Dr. med. A. SOPP. Leipzig, CURT KABITZSCH, 1920. Prijs per stuk 7.20 mark.

De firma CURT KABITZSCH meent met de reeks „Aertzliche Beratung,” welke voor leeken bestemd is, ook den arts te hulp te komen, die in den regel geen tijd zal hebben voor uitvoerige inlichtingen aan zijn patiënten.

Het eerste nummer der reeks is verre van goed geslaagd. Van den chronischen darmkatarrh wordt eigenlijk alleen besproken die vorm, welke veroorzaakt wordt door herhaalde diëtfouten. Of deze verhandeling zonder anatomische of pathologisch-anatomische toelichtingen voor den leek begrijpelijk is, staat te betwijfelen. Zal hij bovendien niet meenen, dat het aangegeven diët voor elke chronische diarrhee geschikt is? Eenige bladzijden gewijd aan de behandeling met geneesmiddelen leveren gevaar op voor lastige betweterij. Bij de bespreking der darmparasieten mist men de onontbeerlijke illustratie. Menig arts zal het met de vele raadgevingen van den schrijver niet geheel eens zijn.

In het tweede nummer wordt op meer stelselmatige wijze en ook beter begrijpelijk de constipatie behandeld, waarbij de reeds oude indeeling in spastische en atonische obstipatie streng wordt doorgevoerd, ook in de behandelingswijze.

Het hoofdstuk over de haemorrhoiden is het beste deel van het boekje, hoewel de aanbeveling van het pessarium wel wat gewaagd is.

Dat deze uitgave „in een behoefte voorziet”, kan men niet zeggen. Voor den arts brengt zij veel te weinig, voor den leek te veel; misschien dat half-adepten, zooals verpleegsters, wel eenig nut ervan kunnen hebben.

J. M. H. A. MARTENS.

Dr. C. J. MIJNLIEFF, *De Eerste Hulpdienst in groote steden van Nederland.* 1920. N. V. Electriche Drukkerij Volharding. — Amsterdam.

Dit is een brochure, samengesteld naar een voordracht door den schrijver gehouden in de vergadering van „Het Oranje Kruis”, op 29 October 1919. De voordracht is eveneens verschenen in het tijdschrift van den bond, en door het uitgeven van deze brochure kunnen de denkbeelden van schrijver over Eerste-Hulpdiensten meer personen bereiken.

Na een geschiedkundig overzicht, in het kort beschrijvende de geboorte en de ontwikkeling der Eerste-Hulpdiensten in het buitenland, volgt een uiteenzetting van de organisaties der Eerste-Hulp-verleening in de vier grootste steden van Nederland. Daarna

stelt schrijver zijn eischen op, aangaande een goede organisatie van eerste-hulp-verleening. Het voornaamste punt hiervan is, dat z. i. steeds, bij ernstige ongevallen en plotselinge ziekte-toestanden, snel en goed deskundige hulp ter plaatse van het ongeluk kan worden verleend, en de schrijver bedoelt o.a. hiermede, dat deze hulp door artsen moet worden verleend, en zegt dan verder, dat deze functie niet vereenigd mag worden met die van behandelend-, controleerend- of schoolarts. Wel moeten de artsen voor eerste hulp als vol- of half ambtenaar aan de geneeskundige diensten zijn verbonden.

C. J. BRENKMAN.

OTTO SEIFFERT, *Die tierischen Parasiten des Menschen*. II. Teil. Klinik und Therapie der tierischen Parasiten des Menschen. Leipzig, CURT KABITSCH. 1920. Prijs 72 mark, gebonden 81.60. mark.

Bij den 4den druk (1907) van BRAUN's bekend leerboek, was een aanhangsel van SEIFFERT, dat de kliniek en therapie der menschelijke dierlijk-parasitaire ziekten behandelde, groot 148 bldz. Bij de uitgave van 1914 ontbrak dit aanhangsel, dat nu eerst als een geheel afzonderlijk tweede deel verschijnt, aanmerkelijk vergroot (506 bldz.). Ref. vermoedt, dat het zelfs nog grooter is geweest, en toen moest worden ingekort. Hierdoor leest men soms een bladzijde lang bijna niets dan namen van schrijvers, met zeer korte opmerkingen tusschen haakjes over den inhoud hunner werken, wat uiterst vermoeiend lezen is. De indeeling is ook soms wat zonderling. Hoofdzakelijk volgt die het zoölogische systeem, maar na het voorlaatste hoofdstuk „Insecta” komt „Myiasis”, alsof dit ook een diergroep ware en daarin vindt men niet alleen ziekten veroorzaakt door larven van Musciden, maar ook zaken betrekking hebbende op Teeken, Porocephalus, Kevers en zelfs Schorpioenen. Aan dezelfde oorzaak mag de zeer ongelijkmatige behandeling der stof worden toegeschreven, die niet steeds in overeenstemming met de belangrijkheid is (tenzij men alleen de toestanden der gematigde luchtstreken in aanmerking neemt). Aan Trypanosomen en Leishmaniosen samen worden niet meer dan 30 bldz. gegeven, aan Ankylostomiasis 11, maar aan Echinococcosis 59.

Dit alles mag echter de waarde van het boek, waarin een massa, ook van de nieuwste literatuur, verwerkt is, niet doen vergeten. De stof is niet, zooals de titel zou doen vermoeden, tot de kliniek (incl. pathologie) en therapie beperkt, maar bevat ook in vele gevallen min of meer uitvoerige mededeelingen van hygiënischen aard.

Al staat dit tweede deel van het leerboek van BRAUN—SEIFFERT niet op de hoogte van het eerste, toch mag het als een belangrijke aanvulling ervan beschouwd worden.

N. H. SWELLENGREBEL.